

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGÔ THU HƯƠNG

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM
CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ LỚP 11
THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGÔ THU HƯƠNG

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM
CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ LỚP 11
THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

**Ngành: LL & PP dạy học bộ môn Địa lí
Mã số: 8140111**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN PHƯƠNG LIÊN

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các tài liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng và không sao chép. Số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào.

Tác giả

Ngô Thu Hương

LỜI CẢM ƠN

Sau quá trình học tập và rèn luyện tại trường Đại học sư phạm Thái Nguyên và 2 tháng làm luận văn nghiên cứu về đề tài: “Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh trong dạy học Địa lí 11 THPT theo định hướng phát triển năng lực”. Em xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành về sự giúp đỡ của các thầy, cô giảng viên, cán bộ các phòng, ban chức năng Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên đã giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thiện đề tài này.

Đặc biệt, em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Nguyễn Phương Liên - người đã trực tiếp hướng dẫn và chỉ bảo cho em, giúp em rất nhiều trong quá trình làm đề tài.

Em cũng xin chân thành cảm ơn Ban lãnh đạo, các thầy cô giáo, các em học sinh trường THPT Đông Thành, trường TH, THCS & THPT Văn Lang, trường TH, THCS & THPT Lê Thánh Tông đã tạo điều kiện giúp đỡ trong suốt quá trình nghiên cứu và thực nghiệm sư phạm để đạt kết quả khách quan nhất.

Tuy nhiên điều kiện về năng lực bản thân còn hạn chế, đề tài nghiên cứu khoa học chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót. Kính mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô giáo, bạn bè và đồng nghiệp để đề tài nghiên cứu của em được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả

Ngô Thu Hương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu.....	2
3. Mục tiêu, nhiệm vụ của đề tài.....	6
4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	6
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	7
6. Đóng góp của đề tài	9
7. Cấu trúc đề tài	9
NỘI DUNG	10
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC TỔ CHỨC MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11 THPT THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC	10
1.1. Cơ sở lý luận của việc tổ chức hoạt động trải nghiệm theo định hướng phát triển năng lực	10
1.1.1. Một số khái niệm	10
1.1.2. Đặc trưng của học qua hoạt động trải nghiệm trong trường học	12
1.1.3. Vai trò của giáo viên dạy Học tập qua trải nghiệm	12
1.1.4. Hệ thống các năng lực có thể hình thành và phát triển cho HS qua tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Địa lí 11	13
1.1.5. Một số hình thức, phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học ở nhà trường phổ thông	15
1.2. Cơ sở thực tiễn của việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học Địa lí 11 THPT.....	20
1.2.1. Đặc điểm tâm sinh lí và năng lực hoạt động của học sinh THPT	20

1.2.2. Đặc điểm môn Địa lí 11, căn cứ để tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học trên lớp.....	25
1.2.3. Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm cho HS ở một số trường THPT tỉnh Quảng Ninh.....	26
Tiểu kết chương 1	28
Chương 2. THIẾT KẾ MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC TRÊN LỚP THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11 THPT	29
2.1. Nguyên tắc của thiết kế hoạt động trải nghiệm môn địa lí	29
2.2. Quy trình thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm	31
2.3. Lựa chọn nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học qua trải nghiệm trong chương trình địa lí 11	32
2.4. Thiết kế một số giáo án dạy học trải nghiệm trong dạy học trên lớp môn địa lí 11 theo định hướng phát triển năng lực người học.....	45
Tiểu kết chương 2	76
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	77
3.1. Mục đích yêu cầu của thực nghiệm	77
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm	77
3.3. Tổ chức thực nghiệm sư phạm.....	78
3.3.1. Đối tượng thực nghiệm	78
3.3.2. Thời gian thực nghiệm.....	78
3.3.3. Phương pháp thực nghiệm	79
3.4. Nội dung thực nghiệm	79
3.5. Kết quả thực nghiệm	79
3.5.1. Đối với học sinh.....	79
3.5.2. Kết quả đối với giáo viên.....	83
Tiểu kết chương 3	84
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	85
1. Kết luận.....	85
2. Kiến nghị.....	86
TÀI LIỆU THAM KHẢO	88
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ĐC	: Đồi chứng
SGK	: Sách giáo khoa
GV	: Giáo viên
HS	: Học sinh.
HĐTN	: Hoạt động trải nghiệm
KH - XH	: Khoa học xã hội.
KVH	: Khu vực hóa.
TCH	: Toàn cầu hóa.
TCHKT	: Toàn cầu hóa kinh tế
THPT	: Trung học phổ thông
TN	: Thực nghiệm
NCKH	: Nghiên cứu khoa học
KN	: Kỹ năng
GQVĐ	: Giải quyết vấn đề
TN	: Trải nghiệm
TG	: Thế giới
HĐ	: Hoạt động
BTV	: Biên tập viên

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Đối tượng thực nghiệm.....	78
Bảng 3.2 a.	Kết quả thực nghiệm (giá trị tuyệt đối).	80
Bảng 3.2 b.	Kết quả thực nghiệm (Sau khi xử lí số liệu).....	80
Bảng 3.3 a.	Kết quả thực nghiệm (giá trị tuyệt đối)	81
Bảng 3.3.b.	Kết quả thực nghiệm (Sau khi xử lí số liệu).....	81

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1.	So sánh điểm trung bình giữa các lớp thực nghiệm và đối chứng - chủ đề TCH, KVH.....	82
Hình 3.2.	So sánh điểm trung bình giữa các lớp thực nghiệm và đối chứng bài 11 Đông Nam Á	82

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Công cuộc đổi mới toàn diện nền kinh tế - xã hội của nước ta đã và đang đạt được nhiều thành tựu quan trọng được thế giới ghi nhận. Sau hơn 30 năm đổi mới vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế có bước tiến vượt bậc. Kết quả đáng tự hào này có sự góp phần quan trọng của những thành công trong đổi mới căn bản và toàn diện của ngành Giáo dục nước nhà. Một trong các mục tiêu cải cách giáo dục quan trọng của nước ta hiện nay là chuyển mạnh từ giáo dục truyền thụ kiến thức sang giáo dục phát triển năng lực người học để những con người mới ngày càng đáp ứng được yêu cầu và nhiệm vụ của công cuộc đổi mới trong giai đoạn cách mạng công nghiệp 4.0.

Thực tế giáo dục của nhiều nước đã chứng minh giáo dục muốn phát triển tốt năng lực người học thì giáo dục cần coi trọng xây dựng và thực hiện các hoạt động trải nghiệm đa dạng cho đối tượng người học. HĐTN được tổ chức dưới nhiều hình thức khác nhau như hoạt động câu lạc bộ, tổ chức trò chơi, diễn đàn, sân khấu tương tác, tham quan dã ngoại, các hội thi, hoạt động giao lưu, hoạt động nhân đạo, hoạt động tình nguyện, hoạt động cộng đồng, sinh hoạt tập thể, lao động công ích, sân khấu hóa (kịch, thơ, hát, múa rối, tiểu phẩm, kịch tham gia,...), thể dục thể thao, tổ chức các ngày hội,... Mỗi hình thức hoạt động trên đều mang ý nghĩa giáo dục nhất định. Đặc biệt qua các hoạt động trải nghiệm học sinh có cơ hội thể hiện bản thân, phát huy các năng lực vốn có và hình thành phát triển các năng lực mới. Hơn thế HĐTN đưa học sinh đến những miền tri thức mới mà ở đó học sinh là chủ thể của các kiến thức, học sinh không chỉ hiểu mà còn biết vận dụng kiến thức để giải quyết các vấn đề nảy sinh trong cuộc sống bằng chính các năng lực của bản thân và năng lực tập thể, năng lực nhóm khi các em có điều kiện hợp tác với nhau.

Thế giới thật rộng lớn và ngày càng đa dạng. Nhưng nếu người học chỉ đọc, nghe và nói thì mới chỉ đang nhìn ngắm thế giới mà chưa phải là một phần của thế giới. Trải nghiệm bằng nhiều giác quan, ở nhiều góc độ, bằng cách hóa thân, bằng cách sống thử trong các phần khác nhau của thế giới dù chỉ là trong không gian tạo dựng thì vẫn mang lại cho người học những cảm xúc thực và lắng đọng. Mỗi môn học trong nhà trường phổ thông đều có nhiều cơ hội khác nhau cho HS trải nghiệm. Địa lý là một môn học về các vùng đất mà ở đó yếu tố tự nhiên, kinh tế, xã hội, văn hóa hòa quyện với nhau tạo nên các đặc trưng và sức hấp dẫn riêng của môn học. Đặc biệt là địa lí lớp 11- Địa